

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

10 ianuarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Elena Covalenco,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocatul Valeriu Mardari în numele inculpatului și ultimul, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2017, în cauza penală în privința lui

*Toma Nicolai XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

prima instanță: 18.09.2014 - 10.07.2015;

instanța de apel: 28.07.2015 - 30.10.2015;

instanța de recurs: 23.08.2016 - 08.11.2016;

instanța de apel: 09.01.2017 - 14.03.2017;

instanța de recurs: 30.11.2017 - 10.01.2018.

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală a fost legal executată.

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor în cauză în baza actelor din dosar,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Criuleni din 10 iulie 2015, procesul penal în privința lui Toma Nicolai, învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, a fost încetat din motiv că, fapta săvârșită constituie contravenție prevăzută de art. 78 alin. (2) Cod contravențional, iar procesul contravențional a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

S-a dispus încasarea de la inculpatul Toma Nicolai a prejudiciului material cauzat părții vătămate Pisaniuc Grigori în suma de 500 lei.

2. Pentru a se pronunța prin sentință, instanța de fond a reținut că, inculpatul Toma Nicolai de către organul de urmărire penală este învinuit că, la 4 mai 2013, aproximativ la ora 23:30, împreună și după o înțelegere prealabilă cu Samciuc V., în urma unor relații ostile apărute, intenționat, având scopul vătămării intenționate grave

a integrității corporale, în timp ce se afla în pădurea din apropierea satului Dolinnoe, raionul Criuleni, i-au aplicat lovituri cu pumnii și picioarele în regiunea capului cetățeanului Pisaniuc Grigori, în rezultatul cărora, ultimului i-au fost cauzate, leziuni corporale sub formă de traumă acută cranio-cerebrală, fractura liniară a osului temporal de dreapta, hematom subdural care se califică ca vătămări corporale grave periculoase pentru viață.

3. Nefiind de acord cu sentința în cauză, a declarat apel procurorul prin care a solicitat casarea acesteia, pronunțarea unei noi hotărâri prin care Toma Nicolai să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă sub formă de 5 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis și în baza art. 90 Cod penal, a suspenda condiționat executarea pedepsei pe un termen de probațiune de 5 ani.

În motivarea cererii de apel, procurorul a indicat că, sentința este una ilegală și neîntemeiată, instanța dând o apreciere eronată probelor acumulate în respectiva cauză penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2015, a fost admis apelul declarat de către procuror, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit de prima instanță prin care inculpatul a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, la 5 ani închisoare, iar în baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 2 ani.

4.1. În motivarea deciziei instanța de apel a constatat că, reieșind din cele reținute prin rechizitoriu în sarcina inculpatului, acesta se face vinovat de comiterea unei fapte ilegale, însă incorect faptele acestuia au fost calificate de către organul de urmărire penală și anume eronat i-a fost imputată agravanta de două sau mai multe persoane.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel a declarat recurs procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a solicitat casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei, indicând că decizia nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 08 noiembrie 2016, a fost admis recursul, casată total decizia cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanța, într-un alt complet de judecată.

6.1. În motivarea deciziei, instanța de recurs a menționat că, instanța de apel încadrând acțiunile inculpatului în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, urma să constate în partea descriptivă a deciziei adoptate fapta prejudiciabilă care întrunește toate elementele constitutive ale infracțiunii respective.

Astfel, instanța de recurs a conchis că, instanța de apel nu a dat răspuns argumentelor invocate de către procuror în cererea de apel și nu a constatat fapta imputată inculpatului, eroare prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6 Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2017, a fost admis apelul declarat de către procuror, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre prin care inculpatul a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, stabilindu-i pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani și 2 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

7.1. În motivarea deciziei instanța de apel a constatat că, inculpatul Toma Nicolai, la 4 mai 2013, aproximativ la ora 23:30, împreună după o înțelegere prealabilă cu o persoană în privința căreia procesul penal a fost disjungat într-o procedură separată, în urma unor relații ostile apărute, intenționat, având scopul vătămării intenționate grave a integrității corporale, în timp ce se afla în pădurea din apropierea satului Dolinnoe, raionul Criuleni, i-au aplicat lovituri cu pumnii și picioarele în regiunea capului cetățeanului Pisaniuc Grigori, în rezultatul căruia, ultimului i-au fost cauzate, leziuni corporale sub formă de traumă acută cranio-cerebrală, fractura liniară a osului temporal de dreapta, hematom subdural care se califică ca vătămări corporale grave periculoase pentru viață.

Instanța de apel a conchis că, prin acțiunile sale intenționate, inculpatul Toma Nicolai a comis infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal, după următoarele semne calificative, vătămarea intenționată gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață, săvârșită de două persoane.

Astfel, necătând la faptul că, inculpatul Toma Nicolai nu-și recunoaște vina în comiterea infracțiunii înscrinate, vinovăția lui este dovedită prin următoarea sistemă de probe veridice, concludente, pertinente și utile, care coroborează între ele, cum ar fi: declarațiile părții vătămate Pisaniuc Grigori; declarațiile martorilor Toma Diana, Diacenco Vădim, Rotari Artemii; comunicarea telefonică nr. 1413 din 19 mai 2013 (f. d. 7, vol. I); comunicarea telefonică nr.5398 de la stațiunea 903 (f. d. 18, vol. I); rapoartele de expertiză medico-legală nr. 291D din 10 septembrie 2013 și nr. 466 din 13 decembrie 2013 (f. d. 67, 129-136, vol. I); raport medico-legal de constatare nr. 187D din 12 iunie 2013 (f. d. 34, vol. I); proces-verbal de cercetare la fața locului din 10 octombrie 2013 (f. d. 118, vol. I); proces-verbal de confruntare din 2 iulie 2014 efectuată între Pisaniuc Grigorii și Toma Nicolai (f. d. 180, vol. I); ordonanța procurorului în Procuratura r-nul. Criuleni, Rapeșo Ivan din 10 septembrie 2014, prin care a fost disjungată cauza penală în privința lui Samciuc Vitalii (f. d. 195, vol. I).

Așadar, instanța de apel a concluzionat că, prin acțiunile sale intenționate, inculpatul a comis infracțiunea imputată, iar instanța de fond eronat a recalificat acțiunile acestuia de la art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal la art. 78 alin. (2) Cod contravențional.

Totodată, instanța de apel a menționat că, inculpatul nu și-a recunoscut vina în cele incriminate calificând poziția acestuia drept o metodă de apărare, or, persoana care pe parcursul procesului penal are calitatea procesuală de bănuț, învinuit sau inculpat nu poate fi urmărită penal pentru depunerea declarațiilor intenționate false, decât în cazurile expres prevăzute de legea procesual penală, iar nerecunoașterea vinei de către Toma Nicolai pe întregul proces penal se apreciază ca un drept al acestuia și ca o metodă de apărare.

Mai mult, instanța de apel a indicat că, instanța de fond a dat o apreciere juridică eronată probelor administrate în respectiva cauză penală, or, acestea demonstrează cu certitudine faptul că anume inculpatul Toma Nicolai, împreună cu încă o persoană, i-au aplicat lovituri cu pumnii și picioarele în regiunea capului lui Pisaniuc Grigori, în rezultatul căruia, ultimului i-au fost cauzate, leziuni corporale sub formă de traumă acută cranio-cerebrală, fractura liniară a osului temporal de dreapta, hematom subdural care potrivit raportului medico-legal de constatare nr. 187D din 12 iunie 2013, se califică ca vătămări corporale grave periculoase pentru viață.

De asemenea, în motivarea sentinței, instanța de fond a apreciat în mod eronat declarațiile martorului Toma Diana, martor ocular și care a menționat că a văzut cum partea vătămată a fost lovită de către inculpatul Toma Nicolai de 2 ori, o lovitură în față și una frontal.

La fel, instanța de fond face referire și la rapoartele de expertiză medico-legală nr.291D din 10.09.2013 și nr.466 din 13.12.2013, potrivit cărora părții vătămate i-au fost cauzate vătămări corporale grave, sub formă de traumă cranio-cerebrală, contuzie cerebrală, fractura liniară a osului temporal pe dreapta, hematom subdural și se califică ca vătămări corporale grave și însăși instanța de fond în sentința adoptată indică că, circumstanțele menționate sunt descrise în ordonanța pentru dispunerea expertizei medico-legale și anume că la 04 mai 2013, lui Pisaniuc Grigori de către Toma Nicolai și Samciuc Vitalie i-ar fi fost aplicate multiple lovituri cu pumnii în regiunea capului, ca în concluzie să adopte o sentință de încetare a procesului penal în privința inculpatului Toma Nicolai din motiv că, fapta săvârșită de către acesta constituie o contravenție prevăzută de art. 78 alin. (2) Cod contravențional și nu infracțiunea prevăzută la art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Totodată, instanța de apel a susținut că, instanța de fond nu a luat în considerare faptul că, Toma Nicolai împreună cu încă o persoană, au acționat împreună și au avut

o intenție unică îndreptată la cauzarea vătămarilor corporale grave părții vătămate Pisaniuc Grigori și luând în considerație raportul de expertiză medico-legală în comisie nr. 466 din 43.12.2013, nu a fost posibil de stabilit cu exactitate în urma cărei lovituri au survenit consecințele grave, faptele lor comune urmează a fi calificate ca infracțiunea prevăzută de art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal.

Mai mult ca atât, instanța de apel a reținut că, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 30 octombrie 2015, Toma Nicolai a fost recunoscut vinovat în cauzarea, cu intenție, a vătămarilor corporale grave părții vătămate Pisaniuc Grigori, iar acesta n-a atacat această decizie cu recurs, ultima fiind atacată cu recurs doar de către procuror în Curtea Supremă de Justiție (f. d. 107-111, vol. II), în care solicită casarea deciziei recurate pe motivul că, instanța de apel a constatat că infracțiunea a fost comisă doar de către o persoană, adică de către Toma Nicolai, pe când, de facto, infracțiunea a fost comisă de către 2 persoane, iar Curtea Supremă de Justiție, prin decizia din 08.11.2016 (f.d. 116-120 vol. II) a admis recursul înaintat, a casat decizia recurată și a dispus rejudecarea cauzei.

Cu referire la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de apel a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care îi agravează ori atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Instanța de apel nu a reținut circumstanțe atenuante și agravante în privința inculpatului Toma Nicolai.

Ținând cont de faptul că, sancțiunea prevăzută la art. 151 alin. (2) Cod penal, prevede o pedeapsă sub formă de închisoare de la 10 la 12 ani, instanța de apel a conchis de a-i stabili inculpatului pedeapsa minimă prevăzută la art. 151 alin. (2) Cod penal, sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani și 2 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

8. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către avocatul Mardari Valeriu în numele inculpatului și ultimul, prin care solicită casarea deciziei cu menținerea sentinței.

8.1. Avocatul Mardari Valeriu în numele inculpatului susține că, instanța de apel a pronunțat o decizie nemotivată bazată pe o apreciere greșită a probelor administrate în respectiva cauză penală.

Mai mult, menționează că, instanța de fond întemeiat a ajuns la concluzia de a înceta procesul penal în privința inculpatului învinuit de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (2) lit. d) Cod penal din motiv că, fapta săvârșită constituie o contravenție prevăzută de art. 78 alin. (2) Cod contravențional.

Totodată, apărarea indică că, instanța de apel eronat a condamnat inculpatul în comiterea infracțiunii imputate cu agravanta „săvârșită de două persoane”, or, în decizia recurată nu este indicat cine este persoana a doua și care era rolul fiecăruia.

8.2. Inculpatul indică că, instanța de apel a pronunțat o decizie bazată pe presupuneri și a dat o apreciere eronată probelor administrate în respectiva cauză penală.

De asemenea, recurentul susține că, instanța de apel eronat nu a luat în calcul la emiterea hotărârii de condamnare a acestuia declarațiile soției sale.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare în baza materialelor din dosar și motivele invocate, ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care se solicită declararea inadmisibilității recursurilor, Colegiul penal în unanimitate decide inadmisibilitatea acestora, deoarece nu corespund cerințelor de conținut, din următoarele considerente.

Referitor la recursul ordinar declarat de către inculpatul Toma Nicolai, Colegiul penal constată că, motivele invocate de acesta nu sunt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de casare a deciziei atacate de către instanța de recurs.

În sensul art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat, iar art. 430 Cod de procedură penală, indică expres cerințele cărora trebuie să corespundă cererea de recurs, în special, textul recursului trebuie să conțină argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea temeiurilor prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală (unul sau mai multe din acestea) și cu invocarea problemei de drept ce persistă în cauză, indicând care este eroarea comisă de instanță.

În acest sens se reține că, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede 16 temeiuri de declarare a recursului ordinar, astfel, dacă o parte a procesului consideră că soluția instanței de apel conține erori de drept și o atacă în instanța superioară, atunci ea este obligată conform art. 430 pct. 5) Cod de procedură penală, să motiveze recursul și să arate eroarea ce s-a comis în coraport cu cel puțin unul din temeiurile normei menționate.

Prin urmare, criticile formulate de către inculpatul Toma Nicolai nu conțin indicii unor erori de drept și respectiv nu sunt motivate sub aspectul casării hotărârilor recurate, ca fiind ilegale.

În cazul în care autorul nu invocă concret în recurs temeiul sau eroarea pe care se bazează din cele reglementate de norma procesual penală, un asemenea recurs se consideră ca fiind necorespunzător după conținut, deoarece nu îndeplinește exigențele prevăzute de pct. 5) art. 430 Cod de procedură penală și urmează a fi declarat ca

inadmisibil, deoarece nu corespunde cerințelor de formă și de conținut, prevăzute în art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul penal constată că, recursul ordinar declarat de către inculpatul Toma Nicolai, nu întrunește condițiile legale de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze recursul cu circumstanțe în fapt și în drept care l-ar justifica sub acest aspect, întrucât potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Referitor la recursul declarat de către avocatul Mardari Valeriu în numele inculpatului, Colegiul penal menționează că, conform art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul se depune de persoanele menționate în art. 421 Cod de procedură penală.

Colegiul penal indică că, potrivit art. 401 Cod de procedură penală în coroborare cu art. 421 al aceluiași Cod, recurs ordinar poate declara și apărătorul, în numele inculpatului.

Apărătorul, este persoana care, pe parcursul procesului penal, reprezintă interesele bănuیتului, învinuitului, inculpatului, îi acordă asistență juridică prin toate mijloacele neinterzise de lege.

Însă, raportând prevederile legale menționate supra la speță, instanța de recurs reiterează că, avocatul Mardari Valeriu nu are calitatea de subiect procesual în respectiva cauză și nu este în drept să conteste, în numele inculpatului, hotărârile adoptate în privința acestuia, iar în vederea acestei statuări se expun următoarele circumstanțe.

Potrivit materialelor dosarului, împotriva deciziei instanței de apel a declarat recurs ordinar avocatul Mardari Valeriu în numele inculpatului, care a anexat mandatul din 27.03.2017, fără a fi semnat de către inculpat (f.d. 201, vol. II).

De asemenea, din materialele cauzei penale se atestă că, avocatul Mardari Valeriu nu a participat anterior în calitate de apărător al inculpatului Toma Nicolai în cadrul urmăririi penale, la examinarea cauzei în prima instanță și în instanța de apel.

Astfel, instanța de recurs consideră necesar de a statua că, în condițiile în care, avocatul care apără interesele inculpatului sau condamnatului a participat la examinarea cauzei în prima instanță sau în instanța de apel, și a fost admis de către instanță în această calitate, primind acordul inculpatului în cadrul ședinței de judecată, este în drept, în interesele inculpatului să atace sentința sau orice altă hotărâre finală adoptată în cauza respectivă, drept prevăzut la art. 68 alin. (1) pct. 14) Cod de procedură penală.

Însă, în situația când avocatul nu a participat anterior la examinarea cauzei penale în instanțele inferioare, instanța de recurs se află în imposibilitate de a constata, dacă inculpatul acceptă ca acesta să fie reprezentat de către avocatul care a declarat recurs ordinar în numele inculpatului, deoarece potrivit prevederilor art. 432 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează admisibilitatea în principiu a recursului declarat fără citarea părților.

Analizând mandatul avocatului anexat la recursul ordinar declarat, Colegiul constată că, acesta nu este completat în conformitate cu legislația în vigoare, deoarece pe verso lipsește numele și prenumele persoanei cu care ar fi fost încheiat contractul și semnătura acesteia. În această ordine de idei, se indică că potrivit Hotărârii Guvernului nr. 158 din 28.02.2013 cu privire la aprobarea formularului și modului de utilizare a mandatului avocatului și al avocatului stagiar, avocatul care declară recurs împotriva deciziei instanței de apel anexează mandatul în care se va indica că este împuternicit pe cauza penală concretă să declare în numele inculpatului recurs ordinar la Curtea Supremă de Justiție, iar pe verso se va indica numele, prenumele și semnătura inculpatului.

De asemenea, Colegiul penal face trimitere și la dispozițiile art. 70 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, care stipulează expres că, avocatul poate participa la procesul penal în calitate de apărător la invitația bănuitului, învinuitului, inculpatului, reprezentantului legal al acestuia, precum și la solicitarea altor persoane, cu consimțământul persoanelor intereselor cărora urmează să le apere.

Așadar, se accentuează că la alegerea unui nou avocat, care nu a participat anterior la examinarea cauzei, în acest caz a avocatului Mardari Valeriu, trebuie să fie respectată și o condiție obligatorie - să fie exprimat consimțământul inculpatului, adică a inculpatului Toma Nicolai, în legătură cu avocatul nou ales.

Astfel, la cererea de recurs ordinar declarată, este necesar ca avocatul recurent să anexeze o cerere în formă scrisă, în care inculpatul își exprimă consimțământul și solicită admiterea noului apărător ales de către alte persoane.

Semnătura inculpatului, în cererea nominalizată, urmează să fie autentificată conform legislației în vigoare.

În speță, avocatul recurent la cererea de recurs ordinar declarată nu a anexat vreun act ce ar confirma consimțământul inculpatului de a contesta hotărârea finală adoptată în privința acestuia.

Astfel, instanța de recurs concluzionează că, avocatul Mardari Valeriu nu poate fi recunoscut ca titular al dreptului de a contesta cu recurs ordinar hotărârea menționată mai sus, din care motiv instanța de recurs decide de a declara prezentul recurs ca fiind

inadmisibil, deoarece nu corespunde cerințelor de conținut prevăzute la art. 429 Cod de procedură penală, fiind depus de către o persoană neîmputernicită legal.

10. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către avocatul Valeriu Mardari în numele inculpatului și ultimul, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 martie 2017, în cauza penală în privința inculpatului *Toma Nicolai XXXXX*, pe motiv că nu îndeplinesc cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă, publicată integral la **06 februarie 2018**.

Președinte

Elena Covalenco

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan